

27/01/2017

Izmene poreskih zakona u Srbiji - Nove obaveze za strana pravna lica

—
Poresko pravo

Publisher: Bojović &
Partners

U "Sl. glasniku RS" br. 108/2016 od 29. decembra 2016. godine objavljen je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrednost (dalje: Zakon o PDV), Zakon o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji (dalje: Zakon o poreskom postupku), kao i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o akcizama (dalje: Zakon o akcizama). Svi zakoni stupili su na snagu 1. januara 2017. godine, međutim, početak primene pojedinih odredbi određen je za kasnije, kao što je naglašeno u tekstu ispod, za svaki zakon pojedinačno.

Česte izmene poreskih zakona uglavnom nastupaju zarad pokušaja postepenog usklađivanja našeg zakonodavstva sa pravom EU. Međutim, učestalost promena doprinosi i stvaranju pravne nesigurnosti učesnika u poresko-pravnom odnosu, te je potrebno naći svojevrstan balans.

Zakon o PDV

Jedna od glavnih izmena Zakona o PDV tiče se kriterijuma za utvrđivanje mesta prometa usluga, a sprovedena je u cilju daljeg usaglašavanja sa propisima EU, kao i otklanjanja dvostrukog oporezivanja, odnosno neoporezivanja određenih usluga koje obveznici PDV vrše stranim licima i obrnuto.

Naime, u skladu sa propisima EU, promet usluga se načelno oporezuje prema mestu primaoca usluga, ako je primalac usluga poreski obveznik, odnosno prema mestu pružaoca usluga ako primalac usluga nije poreski obveznik. U Srbiji je ranije pravilo bilo da se generalno promet usluga oporezuje prema mestu pružaoca usluga, bez obzira na to da li se usluge pružaju poreskim obveznicima ili licima koja nisu poreski obveznici. Neusklađenost tih pravila sa zakonima većine evropskih zemalja dovela je do dvostrukog oporezivanja ili neoporezivanja pojedinih usluga.

Još jedna bitna izmena tiče se konkretnijeg definisanja pojma stalne poslovne jedinice. Novim zakonom je propisano da je stalna poslovna jedinica određena kao organizacioni deo pravnog lica koji u skladu sa zakonom može da obavlja delatnost.

Ovo preciziranje ima poseban značaj kada su u pitanju stalne poslovne jedinice stranih lica, preko kojih ta strana lica obavljaju delatnost u Republici Srbiji. Stalna poslovna jedinica stranog lica smatra se poreskim obveznikom za promet koji se vrši preko te stalne poslovne jedinice, dok je za promet koji strano lice ne vrši preko stalne poslovne jedinice poreski obveznik to strano lice.

Takođe, došlo je i do sledećih izmena:

- 1) osim ukoliko strano lice ne vrši oporezivi promet na teritoriji Republike Srbije, nije dužno da odredi poreskog punomoćnika; dosadašnje rešenje se odnosilo na bilo koji promet dobara i usluga;
- 2) pored određivanja poreskog punomoćnika, strano lice je dužno i da se evidentira u sistem PDV; međutim, potrebno je napomenuti da je, u odnosu na prethodni zakon, propisan mnogo veći obim slučajeva u kojima strano lice nije dužno da imenuje poreskog punomoćnika i evidentira se u sistem PDV;
- 3) na strana lica ne primenjuje se kriterijum od RSD 8.000.000 ukupnog prometa u prethodnih 12 meseci, koji važi za sve ostale poreske obveznike, kao uslov za ispunjenje obaveze određivanja PDV punomoćnika i evidentiranja za PDV; ipak, u ovom zakonu ne postoji sankcija za propuštanje ispunjenja ove obaveze, mada je novim Zakonom o poreskom postupku uveden prekršaj za strano lice koje ne odredi poreskog punomoćnika i ne evidentira se za PDV.

Zakon o PDV stupio je na snagu 1. januara 2017. godine, s tim što će se pojedine odredbe primenjivati odloženo, kao npr. početak primene obaveze dostavljanja pregleda obračuna uz poresku prijavu PDV, koji je odložen za 1. januar 2018. godine.

Zakon o poreskom postupku

Osnovni razlog za donošenje novog zakona je izmeštanje drugostepenog poreskog postupka van Poreske uprave, koji će ubuduće voditi poseban i nezavisni organizacioni deo osnovan pri Ministarstvu finansija. Stupanjem na snagu odredbi o drugostepenom organu (1. jula 2017. godine), prestaje sa radom drugostepeni poreski organ koji je bio u sastavu Poreske uprave.

Iako su promene zakona sprovedene zarad ojačavanja nezavisnosti novog drugostepenog organa, postavlja se pitanje kako će i koliko ta nezavisnost biti moguća, imajući na umu da je ideja da svi zaposleni iz prethodnog organa pređu u novi.

Novi drugostepeni organ će od 30. juna 2017. godine preuzeti rešavanje predmeta (žalbi) u kojima pred još uvek važećim drugostepenim organom nije okončan postupak do tog datuma, što je od posebne važnosti za poreske obveznike.

Pored odredbi u vezi sa drugostepenim organom, donete su i izmene koje se tiču uslova pod kojima se ne može dodeliti PIB pravnom licu (ako je osnivač tog pravnog lica drugo pravno lice, preduzetnik ili

fizičko lice, istovremeno osnivač lica kome je privremeno oduzet PIB), kao i uslova na osnovu kojeg se može vratiti privremeno oduzet PIB za vreme trajanja stečajnog postupka (a što je ostavljeno Poreskoj upravi kao diskreciono pravo).

Takođe, propisan je izuzetak kada Poreska uprava može neposrednim odlučivanjem da donese rešenje o utvrđivanju poreza, odnosno bez prethodnog izjašnjavanja obveznika o relevantnim činjenicama, a na osnovu uvida u podatke iz evidencija nadležnih organa.

Zakon o akcizama

Duvanski proizvodi

Novim Zakonom o akcizama propisani su drugačiji specifični iznosi akciza na cigarete i ostale duvanske proizvode zarad postepenog postizanja minimalnog nivoa oporezivanja akcizom cigareta, a sa namerom usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa standardima EU. Novi iznosi propisani su za period od 2017. do 2020. godine.

Naime, do 1.1.2017. godine, nivo oporezivanja akcizom u Republici Srbiji iznosio je 54€ na 1.000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene. Predviđeno je postepeno povećanje na 90€, kako bi se dostigao minimalni nivo oporezivanja akcizom u EU.

Takođe, smatra se da se propisivanjem povećanja specifične komponente akcize na cigarete svakih šest meseci stvaraju uslovi za stabilnost prihoda od akcize na cigarete, s obzirom na to da bi tako budžetski prihod u velikoj meri bio nezavisan od cenovne politike proizvođača, odnosno uvoznika cigareta.

Pored toga, propisano je da se utvrđivanje prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta i ostalih duvanskih prerađevina vrši jednom godišnje, umesto dva puta, kao što je to činjeno do sada.

Kafa

Prema novom Zakonu o akcizama, osim pri uvozu, dodato je da se oporezivanje akcizom kafe vrši i onda kada se u Republici Srbiji vrši prerađa, prženje, pakovanje, kao i druge sa njima povezane radnje koje se vrše u svrhu proizvodnje kafe. Takođe, u cilju suzbijanja nelegalnog prometa kafe, propisuje se obaveza obeležavanja kafe za krajnju potrošnju kontrolnim akciznim markicama.

Namera zakonodavca pri donošenju ovakvog rešenja leži u smanjenju nelegalnog prometa kafe, a što bi trebalo da se postigne stvaranjem jednakih uslova za sve učesnike na tržištu, odnosno izjednačavanjem položaja uvoznika kafe sa licima koja se na domaćem tržištu bave preradom, prženjem, pakovanjem, i sličnim radnjama koje se vrše u svrhu proizvodnje kafe.

Odredbe koje se odnose na oporezivanje akcizom kafe, uključujući i obeležavanje pakovanja kafe namenjene krajnjoj potrošnji, jedine će se primenjivati od 1. januara 2018. godine. Ostale odredbe ovog zakona stupile su na snagu 1. januara 2017. godine.

Proširen krug lica koja se u posebnim slučajevima smatraju obveznicima akcize

Novim zakonom uvedeni su posebni slučajevi u kojima se, pored proizvođača, odnosno uvoznika akciznih proizvoda, obveznikom akcize smatra i:

- svako lice koje prodaje akcizne proizvode koji su stečeni u skladu sa zakonom i koji se vode u poslovnim knjigama tog lica; međutim, važno je napomenuti da ova obaveza nastaje samo u slučaju kada se radi o stečenim akciznim proizvodima na koje nije plaćena akciza;
- svako lice koje stavi u promet u Republici Srbiji akcizne proizvode suprotno odredbama ovog zakona.

Ukida se obaveza obeležavanja pića kontrolnom akciznom markicom koja sadrže manje od 5% vol alkohola

Niskoalkoholna pića koja sadrže od 1,2% do 5% vol alkohola ne obeležavaju se više kontrolnom akciznom markicom, čime je preinačena odluka doneta iz decembra 2015. godine.